

Monitoringsrapportage

Gastvrij Fryslân

2020

Inleiding

Het uitvoeringsprogramma Gastvrij Fryslân 2028 bevat in hoofdstuk 6 een lijst van indicatoren waarover jaarlijks gerapporteerd zal worden in een monitoringsrapportage. Bijgaande rapportage bevat een eerste aanzet hiertoe.

Een groot aantal indicatoren hebben betrekking op de vier thema's waarover ook in de monitoringsrapportages van voorgaande jaren is gerapporteerd: bezoekers, bestedingen, banen en waardering. Indicatoren die hierop betrekking hebben zijn samengevoegd bij deze thema's. Indicatoren die niet bij één van deze thema's passen zijn aan het einde ondergebracht in de categorie Overige indicatoren.

Indicatoren voor monitoring uit hoofdstuk 6 van het Uitvoeringsprogramma Gastvrij Fryslân 2028

Prettige en gezonde leefomgeving

- 1a. Cijfers leefbaarheid van Fries Sociaal Planbureau
- 1b. Fryslân in 2028 in de top drie provincies met de meest gelukkige inwoners Nederland blijktens CBS-onderzoek
- 1c. In 2028 is de spreiding van toerisme jaarrond in Fryslân toegenomen blijktens CBS- en Continu vakantieonderzoek (NBTC)
- 1d. Toename spreiding banen in heel Fryslân blijktens LISA onderzoek
- 1e. Mening van de eigen bevolking over aantallen toeristen is in 2028 minimaal gelijk gebleven t.o.v. 2018 via Fries Sociaal Planbureau.

Behoud van natuur- en cultuurerfgoed

- 2a. Gastvrij Fryslân is in 2028 100% circulair via monitoring beleidsnota Circulaire Economie
- 2b. Ook in 2028 wil Fryslân de mooiste provincie van Nederland zijn
- 2c. Aantal monumenten/karakteristieke gebouwen met toeristische bestemming in 2028 is toegenomen

Toekomstbestendige banen

- 3a. In 2028 is de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid in het Friese toerisme afgenomen ten opzichte van 2018
- 3b. Het gemiddelde inkomen in de toeristische sector/horeca is in Fryslân in 2028 toegenomen ten opzichte van 2018
- 3c. Het aantal grote banen (15+ uren) neemt relatief meer toe dan het aantal kleine banen (15- uren)

Indicatoren slimme groei

- 4a. Bestedingen in de Friese gastvrijheidseconomie, uitgesplitst in verblijfsrecreatie en dagrecreatie
- 4b. Totaal aantal banen in de gastvrijheidsbranche
- 4c. Waardering van de bezoekers
- 4d. Bestedingen per persoon per dag
- 4e. Aantal binnen- en buitenlandse gasten
- 4f. Aantal zakelijke gasten

Bezoekers

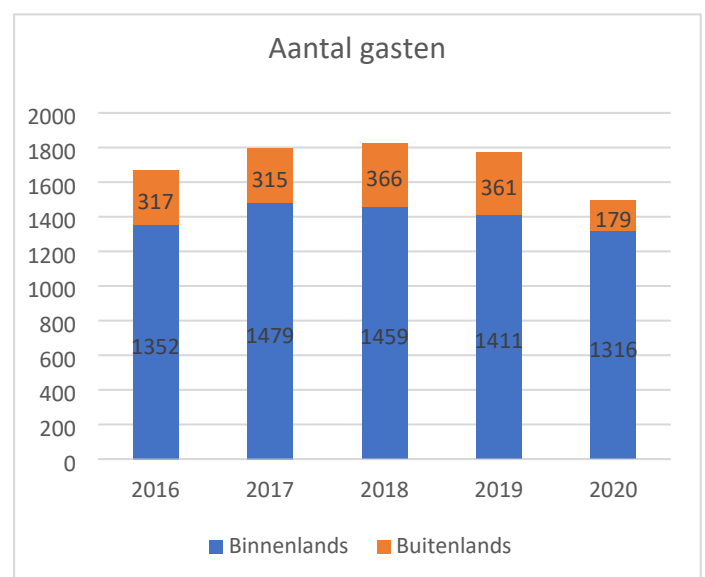
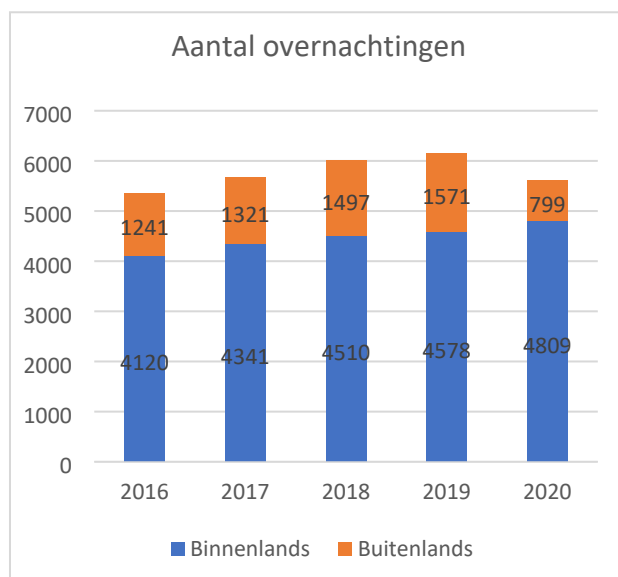
1c. In 2020 is de spreiding van toerisme jaarrond in Fryslân toegenomen blijkens CBS- en Continu vakantieonderzoek (NBTC)

4e. Aantal binnen- en buitenlandse gasten

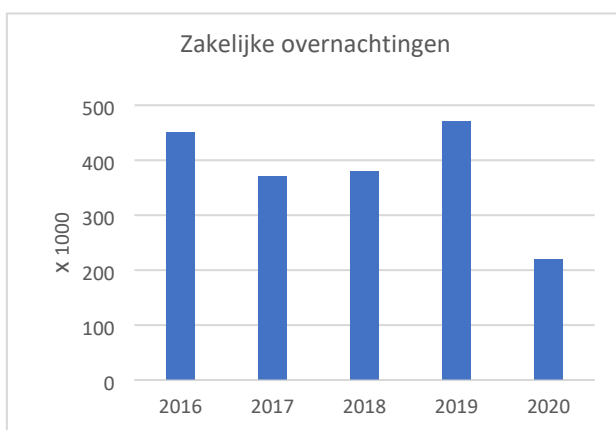
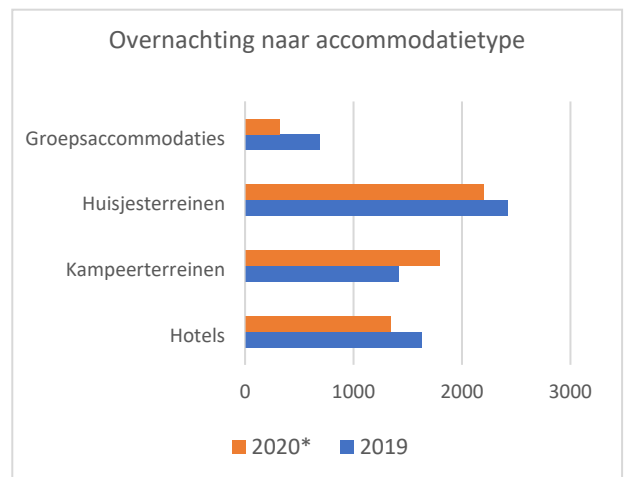
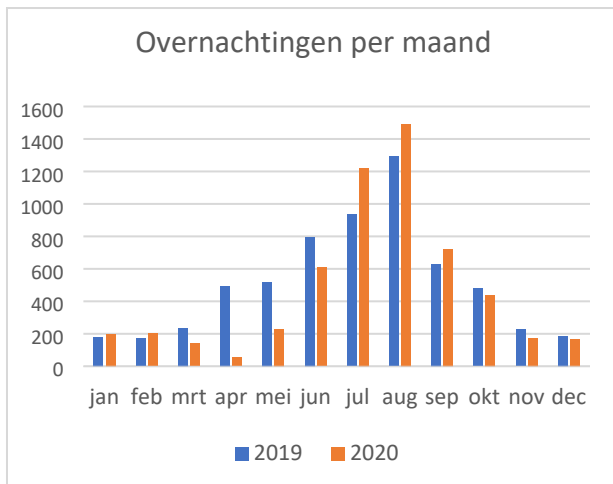
4f. Aantal zakelijke gasten

Het totale aantal overnachtingen is gedaald van 6,1 miljoen in 2019 naar 5,6 miljoen in 2020. Dat komt vooral door een grote afname van 50% van het aantal buitenlandse overnachtingen. De binnenlandse overnachtingen zijn juist toegenomen met 5%. Dat komt omdat veel Nederlanders de vakantie vanwege de corona noodgedwongen in eigen land hebben doorgebracht, waardoor de meeste accommodaties in de zomermaanden juist een extreem hoge bezetting hadden met uitsluitend Nederlandse gasten.

In vergelijking met heel Nederland heeft Fryslân het in 2020 nog wel redelijk goed gedaan. Landelijk is het totale aantal overnachtingen met 31% gedaald tegen 9% in Fryslân. Ook in heel Nederland kwam dat vooral door een hele sterke daling van het aantal buitenlandse gasten (-59%), maar ook de binnenlandse overnachtingen liep in heel Nederland terug met 11%.

Campings hebben in 2020 een heel goed seizoen gehad. Daar was het aantal overnachtingen 27% hoger dan het jaar daarvoor. Alle andere accommodatietypes zaten in de min. Vooral de groepsaccommodaties hadden een heel slecht jaar met een afname van meer dan vijftig procent. Hotels en huisjesparken hadden een afname van resp. 9% en 18%.

Methodiek

Deze cijfers zijn afkomstig van de Statistiek Logiesaccommodaties (SLA) van het CBS. Deze cijfers geven alleen de overnachtingen weer hotels, campings met toeristische verhuur, huisjesparken en groepsaccommodaties. Het werkelijke aantal overnachtingen is hoger omdat een deel plaatsvindt buiten de waarneming van het CBS. Te denken valt aan overnachtingen in stacaravans, 2^e woningen, logies met ontbijt, boten etc. Uit onderzoek van het Continu Vakantieonderzoek (CVO) van het NBTC-NIPO bij Nederlandse vakantiegangers blijkt dat het werkelijke aantal overnachtingen circa 40% hoger is dan wat door het CBS wordt gemeten. Omdat het CVO inmiddels is beëindigd wordt hier gewerkt met de cijfers van het CBS.

Bronnen:

CBS, Statline, Statistiek Logiesaccommodaties

Bestedingen

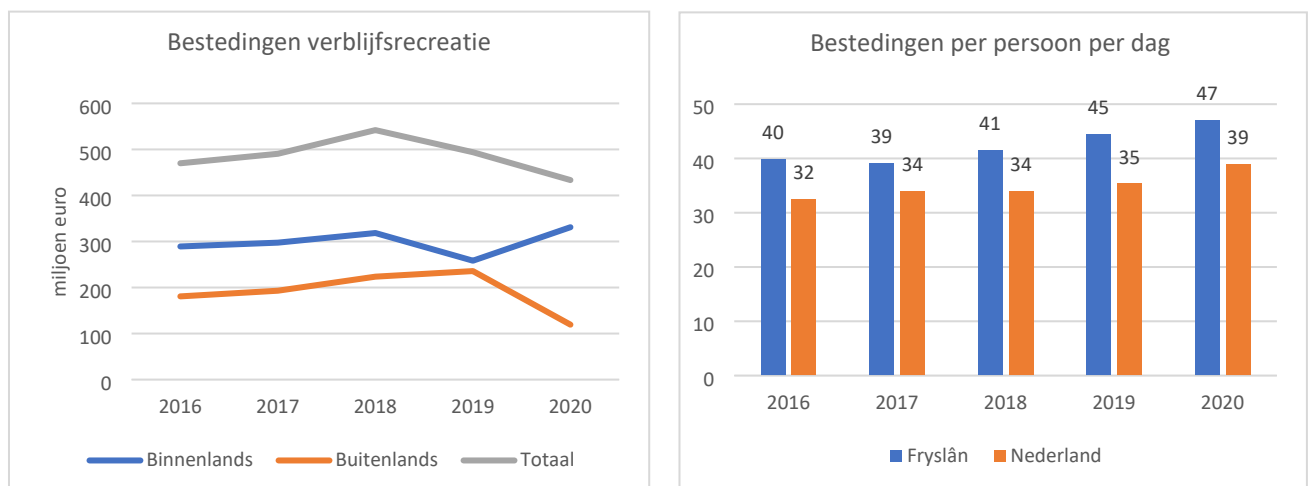
4a. Bestedingen in de Friese gastvrijheidseconomie, uitgesplitst in verblijfsrecreatie en dagrecreatie

4d. Bestedingen per persoon per dag

3b. Het gemiddelde inkomen in de toeristische sector/horeca is in Fryslân in 2028 toegenomen ten opzichte van 2018

De bestedingen in de verblijfsrecreatie zijn afgenomen van 494 miljoen euro in 2019 naar 450 miljoen euro in 2020. Dat komt vooral doordat buitenlandse gasten veel minder hebben uitgegeven. Omdat er de helft minder buitenlandse gasten zijn geweest zijn ook de buitenlandse bestedingen gehalveerd. De bestedingen van Nederlandse gasten is toegenomen van 258 miljoen naar 331 miljoen euro.

Daarnaast zijn er bestedingen in het dagtoerisme. Onder dagtoerisme wordt hier verstaan recreatieve uitjes van minimaal twee uur die vanuit het woonadres worden ondernomen. Deze bestedingen zijn voor het laatst in beeld gebracht in 2018 in het Continu Vrijetijdsonderzoek. Toen is berekend dat de bestedingen in Fryslân een omvang hadden van in totaal 833 miljoen euro.

Nederlandse gasten gaven in 2020 tijdens hun vakantie in Fryslân gemiddeld 47 euro per dag uit. Dat is iets meer dan het jaar daarvoor. De dagelijkse bestedingen in Fryslân zijn elk jaar flink wat hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Dat komt vooral door de relatief hoge dagelijkse bestedingen op de Waddeneilanden.

Gemiddeld inkomen

In onderstaande tabel staat het gemiddeld inkomen en uurloon van de sector horeca voor heel Nederland. Specifiek voor Fryslân zijn deze cijfers niet beschikbaar. In 2019 was dit uurloon € 16,90. Dat ligt een stuk onder het landelijke gemiddelde van € 27,80 per uur. Sinds 2016 is het gemiddelde uurloon in de horeca wel iets meer dan gemiddeld gestegen.

	Loon per arb.jaar		Loon per uur	
	Horeca	Alle econ.activ.	Horeca	Alle econ.act.
2016	27.600	45.300	16,0	26,5
2017	27.700	45.800	16,2	26,8
2018	28.400	46.400	16,5	27,2
2019*	28.800	47.400	16,9	27,8

**voorlopig cijfer*

Methodiek

De binnenlandse bestedingen zijn afkomstig van het CVO. De buitenlandse bestedingen zijn berekend op basis van het aantal buitenlandse bezoekers en een gemiddeld bestedingsbedrag per persoon per dag van Duitse vakantiegangers in Nederland. Hier zijn geen recente cijfers van bekend, het laatste onderzoek dateert van het Onderzoek Inkomend Toerisme uit 2014. Een nieuw onderzoek naar het inkomend toerisme is in 2021 uitgesteld vanwege corona. Naar verwachting zal dit in 2022 wel plaatsvinden zodat er dan hopelijk weer recentere gegevens over de bestedingen van buitenlanders beschikbaar komen.

Bronnen:

NBTC, Continu Vakantieonderzoek 2016-2021

CBS, Statistiek Logiesaccommodaties (aantal buitenlandse bezoekers)

NBTC, Onderzoek Inkomend Toerisme 2014

NBTC, Continu Vrijetijdsonderzoek 2018

CBS, Beloning en arbeidsvolume van werknemers

Banen

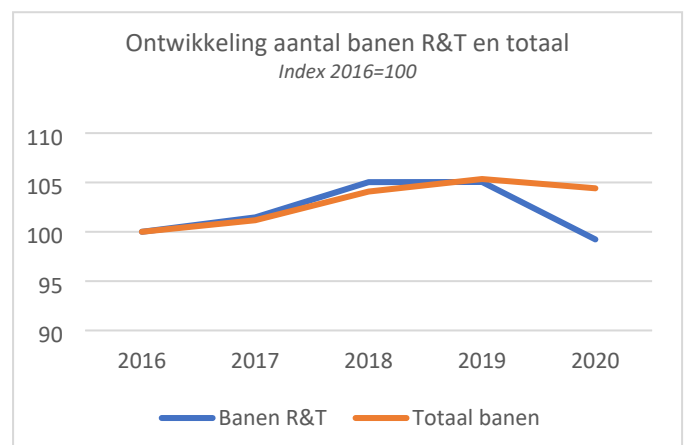
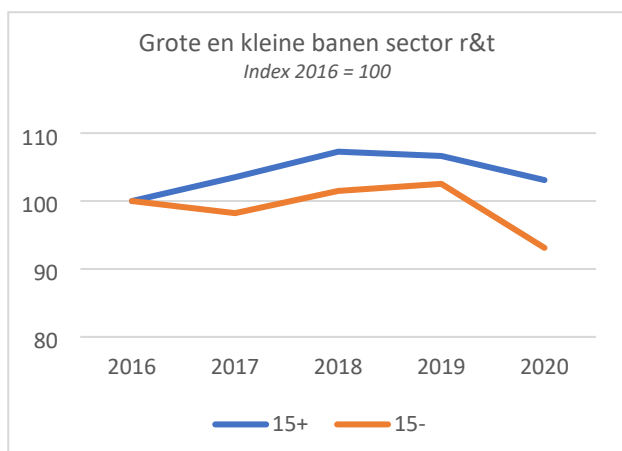
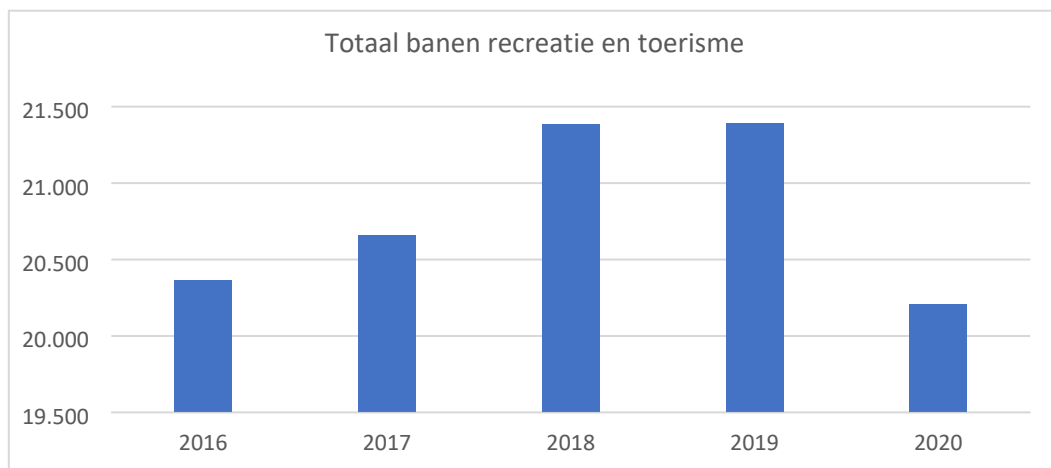
1d. Toename spreiding banen in heel Fryslân blijkens LISA onderzoek

3a. In 2020 is de conjunctuurgevoeligheid van de werkgelegenheid in het Friese toerisme afgenomen ten opzichte van 2018

3c. Het aantal grote banen (15+ uren) neemt relatief meer toe dan het aantal kleine banen (15- uren)

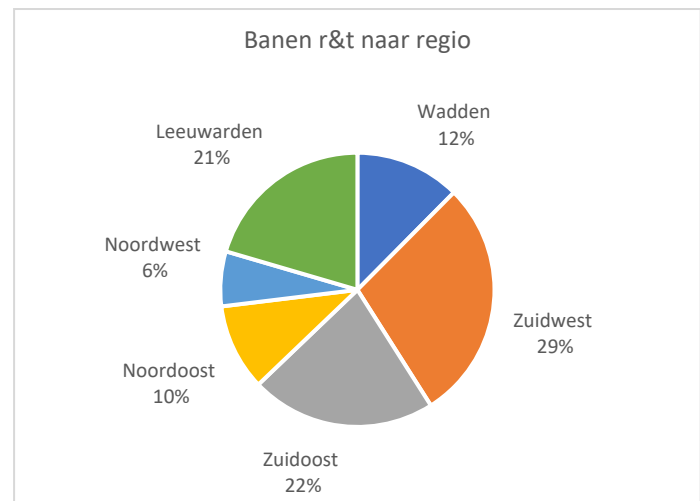
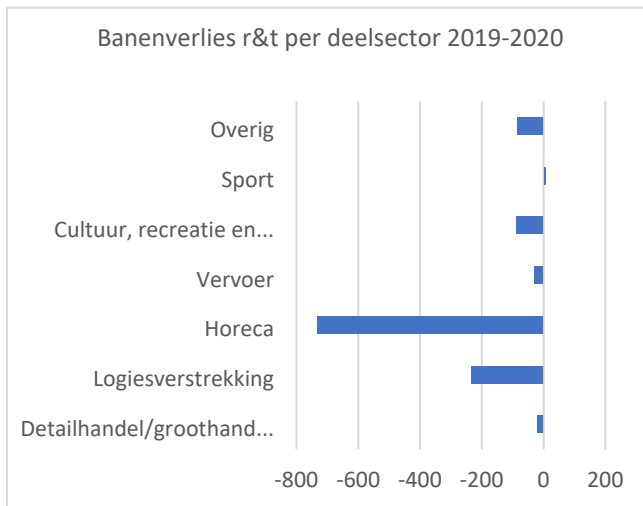
4b. Totaal aantal banen in de gastvrijheidsbranche

Het totale aantal banen in de sector r&t is gedaald van 21.400 in 2019 naar 20.200 in 2020. Dat is een afname van bijna 1200 banen ofwel 5,5%. Deze cijfers geven de situatie weer per 1 april en hebben zowel betrekking op fulltime als parttime banen. De afbakening van de sector is gebaseerd op de landelijke standaard recreatie en toerisme, die tot stand is gekomen op initiatief van de gezamenlijke provincies. De daling van het aantal banen was veel groter dan gemiddeld. Het totale aantal banen in Fryslân is in dezelfde periode met 1% gedaald. Het banenverlies betrof vooral kleine banen van minder dan 15 uur per week. Deze zijn met 9% achteruit gegaan, maar ook het aantal grote banen (15+ uren) is met 3% gekrompen. In vergelijking met de totale economie is de sector r&t zwaar getroffen. Het totaal aantal banen in Fryslân is in dezelfde periode met 1% slechts licht afgenomen, tegen 5,5% in de sector r&t.

Binnen de sector recreatie en toerisme trad het banenverlies voornamelijk op in de horeca. Hier gingen 730 banen verloren, ofwel 7,6%. Ook in de logiesverstrekking, dat na de horeca de grootste deelsector is, was het verlies met 5,3% iets kleiner, in absolute zin betrof dit 235 banen.

Voor de spreiding van de banen is gekeken naar de verdeling naar gemeenten. Om dit wat inzichtelijk te maken zijn de gemeenten samengevoegd tot 6 regio's. In onderstaande grafiek is weergegeven welk aandeel elke regio heeft in het aantal banen in de sector recreatie en toerisme.

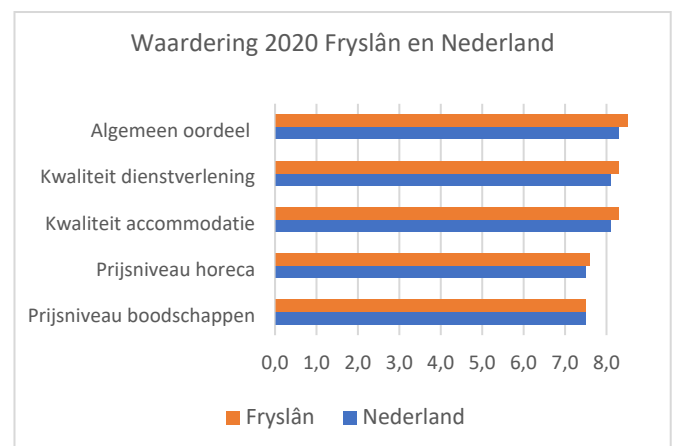
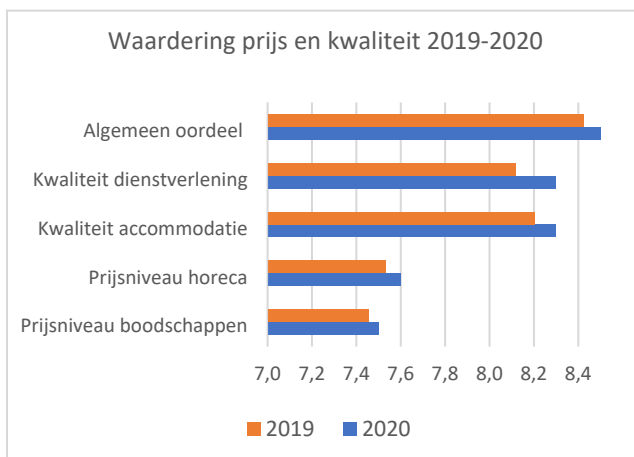
Bron:

Werkgelegenheidsregister, provincie Fryslân, 2020

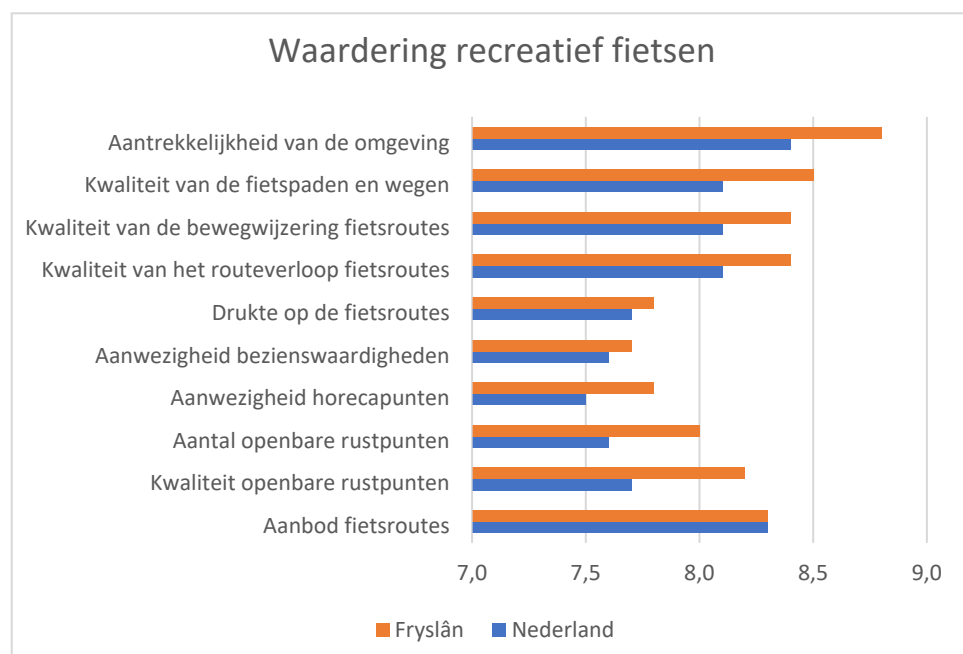
Waardering

4c. Waardering van de bezoekers

In het CVO wordt gevraagd naar een waarderingcijfer voor verschillende aspecten van de binnenlandse vakantie. Bij de algemene waardering scoorde Fryslân een 8,5. Dat is nog iets hoger dan het jaar daarvoor en de hoogste score van alle provincies. Ook op alle andere vier aspecten was de score iets gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor. In vergelijking met Nederland is de score op bijna alle aspecten hoger dan het gemiddelde.

De Stichting Landelijk fietsplatform heeft onderzoek gedaan naar recreatief fietsen in Nederland. Fryslân scoorde daarin goed. De aantrekkelijkheid van de omgeving werd gewaardeerd met een 8,8, landelijk was dit een 8,4. Ook op vrijwel alle andere aspecten was de score in Fryslân hoger dan het landelijke gemiddelde.

Bronnen:

NBTC: Continu Vakantieonderzoek 2019-2020

Stichting Landelijk Fietsplatform: Provinciale rapportage Recreatief fietsen Friesland, 2021

Overige indicatoren

1a. Cijfers leefbaarheid van Fries Sociaal Planbureau

In oktober 2020 zijn ruim 8000 inwoners in de drie noordelijke provincies bevraagd over de leefbaarheid in hun provincie. Als cijfer hoe de leefbaarheid wordt ervaren scoorden de inwoners van Fryslân gemiddeld een 7,8. Dit cijfers wijkt niet veel af van die in Groningen en Drenthe. Woningeigenaren scoorden iets hoger dan huurders (7,9 en 7,5, cijfers voor heel Noord-Nederland).

Op de vraag hoe de leefbaarheid in hun dorp of wijk de afgelopen 12 maanden is veranderd antwoordt 17% dat deze is afgenomen en 9% ervaart een toename; bij 74% is deze gelijk gebleven.

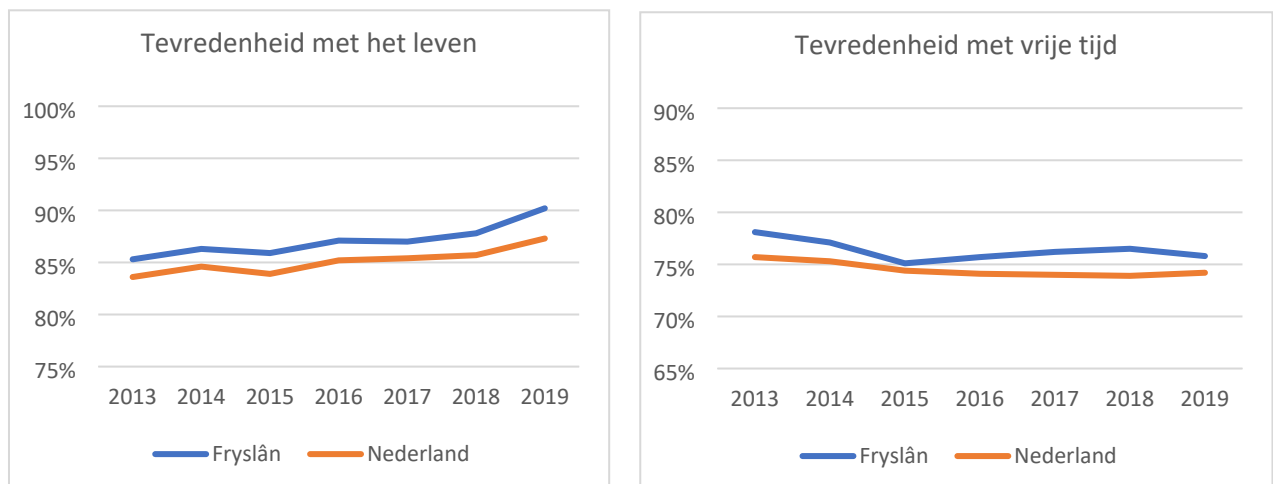
Cijfer leefbaarheid, 2020

Fryslân	7,8
Groningen	7,7
Drenthe	7,8

Bron: Fries Sociaal Planbureau. Factsheet leefbaarheid, januari 2021

1b. Fryslân in 2028 in de top drie provincies met de meest gelukkige inwoners Nederland blijktens CBS-onderzoek

In 2019 is 90,2% van de inwoners van Fryslân tevreden met het leven. Fryslân staat hiermee op de tweede plaats van de twaalf provincies. Alleen in Zeeland zijn de inwoners nog iets meer tevreden. In heel Nederland is 87,3% van de inwoners tevreden met het leven. Binnen Fryslân varieert dit van 87,5% in de gemeente Smallingerland tot 95,3% in de gemeente Ooststellingwerf. Sinds het begin van deze metingen in 2013 is de tevredenheid in Fryslân toegenomen van 85,3% naar 90,2%.

Het percentage inwoners dat tevreden is met de hoeveelheid vrije tijd is in Fryslân 75,8%. Fryslân staat daarmee op de vierde plaats, na Drenthe, Overijssel en Zeeland. Landelijk is het 74,2%. In Fryslân is dit percentage sinds 2013 gedaald van 78,1% naar 75,8%.

Bronnen:

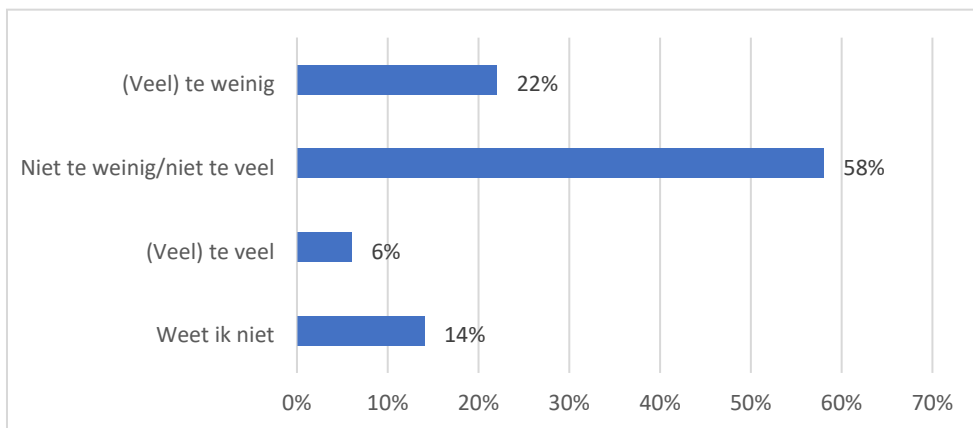
Fries Sociaal Planbureau, Brede Welvaart in Fryslân, maart 2021

CBS, Regionale Monitor Brede Welvaart 2020.

1e. *Mening van de eigen bevolking over aantallen toeristen is in 2028 minimaal gelijk gebleven t.o.v. 2018 via Fries Sociaal Planbureau.*

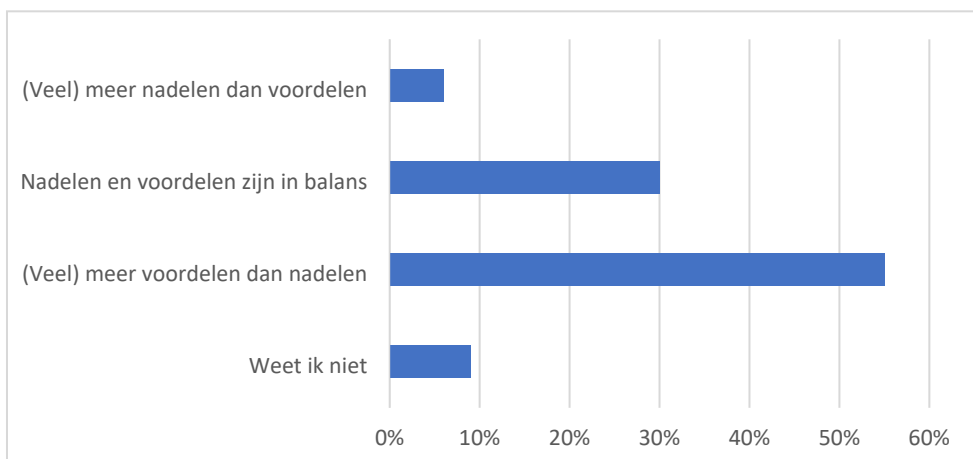
Uit een peiling van het Fries Sociaal Planbureau onder de Friese bevolking in 2019 blijkt dat het grootste deel van de inwoners van Fryslân (58%) tevreden is over het aantal toeristen dat naar Fryslân komt. Ze vinden het niet te veel en niet te weinig. Ruim een vijfde (22%) vindt dat er te weinig zijn en 6% vindt dat er te veel toeristen naar Fryslân komen.

Wat vindt u van het aantal toeristen dat naar Fryslân komt?

Op de vraag hoe de balans is tussen de voor- en nadelen van het toerisme heeft 55% geantwoord dat er (veel) meer voordelen zijn dan nadelen en 30% vindt dat de voor- en nadelen in balans zijn. Slechts 6% vindt dat de nadelen groter zijn dan de voordelen.

Toerisme heeft, alles bij elkaar genomen,

Bron: Fries Sociaal Planbureau: Toerisme in Fryslân. Het perspectief van de inwoners, februari 2020

2a. Gastvrij Fryslân is in 2028 100% circulair via monitoring beleidsnota Circulaire Economie
Nader uit te werken

2b. Ook in 2028 wil Fryslân de mooiste provincie van Nederland zijn

In 2010 heeft de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap in kaart gebracht welke delen van het Nederlands landschap als mooi worden beschouwd. Van het totale landoppervlakte van Fryslân kreeg 2582 km² het predicaat mooi. Dat is 72,7% en daarmee kon Fryslân ruimschoots als mooiste provincie worden bestempeld. Op de tweede plaats kwam Utrecht met 51% en het gemiddelde van heel Nederland was 33,1%.

Provincie	Landoppervlakte in km ²	w.v. mooi	% mooi
Fryslân	3548	2582	72,7
Utrecht	1449	739	51,0
Gelderland	5120	1813	35,4
Noord-Holland	2868	898	32,0
Overijssel	3415	1092	31,9
Zuid-Holland	3062	927	30,3
Limburg	2207	2207	25,5
Groningen	2421	584	24,1
Noord-Brabant	5058	1217	24,0
Zeeland	2009	451	22,5
Drenthe	2676	576	21,5
Flevoland	1468	260	17,7
Nederland	35301	11702	33,1

Bron: Vereniging Nederlands Cultuurlandschap: Nederland van de kaart, 2010

2c. Aantal monumenten/karakteristieke gebouwen met toeristische bestemming in 2028 is toegenomen

Als uitgangspunt voor deze indicator is de Cultuurhistorische Kaart Fryslân gebruikt. Op deze kaart staan een aantal kaartlagen met gegevens over monumenten en karakteristieke gebouwen. Van deze kaart zijn de volgende kaartlagen geselecteerd:

- Rijksmonumenten
- Karakteristieke bouwwerken
- Jongere bouwkunst 1850-1940
- Kerken

Met behulp van de BAG zijn van deze vier lagen zijn alle gebouwen geselecteerd met een logiesfunctie. Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een bestand van 80 adressen waar een karakteristiek gebouw nu in gebruik is voor logies. De meeste gebouwen zijn oorspronkelijke boerderijen, kerken en woningen. De categorie overig bevat o.a. een distilleerderij, een school, een vuurtoren, een watertoren en een weeshuis. Dit aantal van 80 gebouwen kan worden beschouwd als een nulmeting.

Karakteristieke gebouwen met logies

<i>Oorspronkelijke functie</i>	<i>Aantal</i>
Boerderij	30
Herberg/hotel	9
Kerk	12
Woning	19
Overig	10
<i>Totaal</i>	<i>80</i>

Bronnen:

Cultuurhistorische Kaart Fryslân op www.fryslan.nl (eigen bewerking)